

Streda 22. apríla 2009

## I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

## UZNESENIA

## EURÓPSKY PARLAMENT

**Kontrola plnenia rozpočtu nástroja predvstupovej pomoci**

P6\_TA(2009)0237

**Uznesenie Európskeho parlamentu z 22. apríla 2009 o kontrole plnenia rozpočtu nástroja predvstupovej pomoci (IPA) v roku 2007 (2008/2206(INI))**

(2010/C 184 E/01)

*Európsky parlament,*

- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1085/2006 zo 17. júla 2006, ktorým sa ustanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA) <sup>(1)</sup>,
- so zreteľom na nariadenie Komisie (ES) č. 718/2007 z 12. júna 2007, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 1085/2006, ktorým sa ustanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA) <sup>(2)</sup>,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. novembra 2006 s názvom Nástroj predvstupovej pomoci (IPA) – Viacročný orientačný finančný rámec na obdobie rokov 2008 – 2010 (KOM(2006)0672),
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 6. novembra 2007 s názvom Nástroj predvstupovej pomoci (IPA) – Viacročný orientačný finančný rámec na obdobie rokov 2009 – 2011 (KOM(2007)0689),
- so zreteľom na výročnú správu Komisie o IPA za rok 2007 z 15. decembra 2008 (KOM(2008)0850 a SEK(2008)3026),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. novembra 2008 o stratégii rozširovania a hlavných výzvach na roky 2008 – 2009 a sprievodné správy o pokroku krajín za rok 2008 (KOM(2008)0674 a SEK(2008)2692 až SEK(2008)2699),
- so zreteľom na správu Komisie z 22. júla 2008 s názvom Ochrana finančných záujmov Spoločenstva – boj proti podvodom – výročná správa za rok 2007 (KOM(2008)0475) a (SEK(2008)2300),

<sup>(1)</sup> Ú. v. EÚ L 210, 31.7.2006, s. 82.<sup>(2)</sup> Ú. v. EÚ L 170, 29.6.2007, s. 1.

**Streda 22. apríla 2009**

- so zreteľom na výročnú správu Komisie z 27. októbra 2008 o nástroji štrukturálnej politiky v predvstupovom období (ISPA) 2007 (KOM(2008)0671 a SEK(2008)2681),
- so zreteľom na výročnú správu Komisie za rok 2007 z 22. decembra 2008 o programe PHARE, predvstupovej pomoci pre Turecko, programe CARDS a prechodnom fonde (KOM(2008)0880 a SEK(2008)3075),
- so zreteľom na správu Európskeho dvora audítorov o overení ročnej účtovnej závierky Európskej agentúry pre obnovu za rozpočtový rok 2007 spolu s odpoveďami agentúry <sup>(1)</sup>,
- so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 5/2007 o riadení programu CARDS Komisiou spolu s odpoveďami Komisie <sup>(2)</sup>,
- so zreteľom na výročnú správu o činnosti generálneho riaditeľa Komisie pre rozšírenie za rok 2007 <sup>(3)</sup>,
- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o rozšírení, najmä na svoje uznesenie z 10. júla 2008 o strategickom dokumente Komisie o rozšírení z roku 2007 <sup>(4)</sup>,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 10. apríla 2008 o správe o pokroku Chorvátska za rok 2007 <sup>(5)</sup>,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. apríla 2008 o správe o pokroku Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko za rok 2007 <sup>(6)</sup>,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 21. mája 2008 o správe o pokroku Turecka za rok 2007 <sup>(7)</sup>,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. januára 2009 o hospodárskych a obchodných vzťahoch s krajinami západného Balkánu <sup>(8)</sup>,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. decembra 2008 o situácii žien na Balkáne <sup>(9)</sup>,
- so zreteľom na návštevu prieskumnej delegácie Výboru pre kontrolu rozpočtu v Kosove <sup>(10)</sup> v dňoch 22. až 25. júna 2008 a na príslušnú správu o misii <sup>(11)</sup>,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev <sup>(12)</sup> a najmä na jeho článok 53 a jeho vykonávacie pravidlá,
- so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu a stanovisko Výboru pre zahraničné veci (A6-0181/2009),

<sup>(1)</sup> Ú. v. EÚ C 311, 5.12.2008, s. 42.

<sup>(2)</sup> Ú. v. EÚ C 285, 27.11.2007, s. 1.

<sup>(3)</sup> 31.3.2008, [http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/doc/elarg\\_aar.pdf](http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/doc/elarg_aar.pdf).

<sup>(4)</sup> Prijaté texty, P6\_TA(2008)0363.

<sup>(5)</sup> Prijaté texty, P6\_TA(2008)0120.

<sup>(6)</sup> Prijaté texty, P6\_TA(2008)0172.

<sup>(7)</sup> Prijaté texty, P6\_TA(2008)0224.

<sup>(8)</sup> Prijaté texty, P6\_TA(2009)0005.

<sup>(9)</sup> Prijaté texty, P6\_TA(2008)0582.

<sup>(10)</sup> Podľa rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244(1999).

<sup>(11)</sup> <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/publicationsCom.do?language=EN&body=CONT>.

<sup>(12)</sup> Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

Streda 22. apríla 2009

- A. keďže IPA je nový finančný nástroj, ktorý nahrádza nástroje a programy pre kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, konkrétne Phare, SAPARD, ISPA, nástroj predvstupovej finančnej pomoci pre Turecko a CARDS, a zameriava sa na zefektívňovanie využívania finančných prostriedkov EÚ ich pružným prispôbením osobitným potrebám a riadiacej schopnosti týchto krajín,
- B. keďže IPA pozostáva z týchto piatich komponentov zahŕňajúcich priority stanovené na základe potrieb prijímajúcich krajín, ktorými sú:
- I. pomoc na transformáciu a budovanie inštitúcií,
  - II. cezhraničná spolupráca (CBC),
  - III. regionálny rozvoj,
  - IV. rozvoj ľudských zdrojov,
  - V. rozvoj vidieka,
- C. keďže IPA je kľúčovým faktorom zlepšovania kvality života občanov, sociálnych štandardov, infraštruktúry a regionálnej a cezhraničnej spolupráce, ako aj presadzovania dodržiavania ľudských práv v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách,
- D. keďže účelom parlamentnej kontroly plnenia rozpočtu v oblasti politiky rozširovania nie je len zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky EÚ využívali v súlade s platnými ustanoveniami a politikami EÚ, ale aj zhodnotiť, či boli efektívne vyčlenené na priority určené v správach o stratégii a pokroku pre prijímajúce krajiny a či sa nimi dosiahli očakávané výsledky vzhľadom na spoločné záujmy EÚ,
- E. keďže je nevyhnutné podrobne preskúmať uplatňovanie IPA v ranom štádiu s cieľom zamedziť problémom, ktoré sa oneskorene zistili pri uplatňovaní predchádzajúcich predvstupových nástrojov, pričom treba mať na pamäti, že nezrovnalosti, ktoré sa včas nezohľadnia, sa budú len množiť a bude veľmi náročné sa nimi zaoberať neskôr, keď už nadobudnú formu trvalého zneužívania,
- F. keďže boj proti korupcii a odvetvové reformy (v oblasti súdnictva, polície a verejnej správy) majú dosah nielen na dobrú správu vecí verejných a právny štát, ale aj na všeobecné podnikateľské prostredie,
- G. keďže IPA, najmä prostredníctvom preskúmania dokumentov o viacročnom orientačnom plánovaní, ponúka značnú pružnosť, ktorá umožňuje prispôbovanie meniacim sa potrebám a riadiacej schopnosti prijímajúcich krajín,
- H. keďže podľa článku 27 nariadenia (ES) č. 1085/2006 (nariadenie o IPA) je Komisia povinná predložiť do 31. decembra 2010 Európskemu parlamentu a Rade strednodobú hodnotiacu správu o uplatňovaní IPA, ku ktorej bude v prípade potreby priložený legislatívny návrh na zmenu uvedeného nariadenia,
- I. keďže na žiadosť Európskeho parlamentu sa Komisia zaviazala, že už v roku 2009 uskutoční strednodobé preskúmanie balíka nástrojov vonkajšej pomoci vrátane IPA,
- J. keďže Európsky parlament by mal už odteraz komunikovať s národnými parlamentmi krajín, ktoré prijímajú pomoc v rámci IPA,

Streda 22. apríla 2009

### **Všeobecné pripomienky**

1. víta štruktúrovaný dialóg nadviazaný s Komisiou vo veci uplatňovania IPA a pripomína svoje stanovisko v tomto ohľade, a to najmä potrebu zabezpečiť rovnaký prístup všetkých prijímajúcich krajín ku všetkým nástrojom politik, ktoré sú k dispozícii v rámci nástroja IPA, primerane uprednostniť boj proti korupcii a organizovanému zločinu a venovať zvýšenú pozornosť budovaniu inštitucionálnych kapacít, najmä na parlamentnej úrovni, rozvoju organizácií občianskej spoločnosti, opatreniam na podporu zásady tolerance a nediskriminácie, ľudskému rozvoju a regionálnej spolupráci v kľúčových politických oblastiach;
2. vyjadruje spokojnosť s vysokou mierou plnenia záväzkov nástroja IPA v roku 2007; vyjadruje však ľútosť nad tým, že prvé programy IPA boli prijaté iba koncom roka 2007 a samotné plnenie začalo iba v roku 2008, čo bolo čiastočne spôsobené oneskoreným prijatím nového nástroja a čiastočne oneskorením na strane časti prijímajúcich krajín pri vytvorení požadovaných štruktúr a riadiacich systémov; naliehavo žiada Komisiu, aby naďalej presadzovala realizáciu projektov a monitorovala pridelovanie finančných prostriedkov a dosiahnuté výsledky s cieľom zabezpečiť, aby mal nástroj IPA viditeľný účinok v príslušných krajinách;
3. konštatuje, že v dôsledku oneskoreného prijatia nariadenia o IPA a nariadenia (ES) č. 718/2007 (nariadenie o vykonávaní IPA) a následne aj viacročného orientačného finančného rámca a dokumentov o viacročnom orientačnom plánovaní, monitorovanie, vyhodnocovanie a podávanie správ o programoch a projektoch IPA za rok 2007 bolo obmedzené a zatiaľ neprinieslo žiadne výsledky; zdôrazňuje, že hladký prechod z predchádzajúcich predvstupových nástrojov na IPA si vyžaduje kontinuitu v plánovaní, primeranú realizáciu projektov a vykonávanie platieb;
4. domnieva sa, že v roku 2007 boli národné programy IPA a predvstupová politika EÚ dostatočne súdržné, keďže väčšina cieľov stanovených v programoch bola v súlade s prioritami stanovenými v príslušných správach Komisie o pokroku;
5. konštatuje, že kandidátske krajiny sa sústreďujú hlavne na uplatňovanie európskych noriem, najmä v oblasti štatistiky, životného prostredia a daní, čo je v súlade s politikou rozširovania EÚ; poukazuje však na význam politických kritérií, najmä demokratickej správy vecí verejných, dodržiavania ľudských práv, slobody náboženského vyznania, práv žien, práv menšín a právneho štátu, ktoré by sa nemali podkopávať, pretože ich nerešpektovanie môže viesť ku komplikáciám a prietahom v rokovaniach; domnieva sa, že medzi projektmi určenými na plnenie politických kritérií a projektmi určenými na vykonávanie *acquis* by mala existovať väčšia rovnováha;
6. pripomína Komisii, že legitimita a schopnosť EÚ presadzovať reformy môžu byť výrazne posilnené, ak pomoc z nástroja IPA bude zameraná na oblasti s priamym prínosom pre obyvateľov kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín, hlavne vzhľadom na potreby a výzvy vyvolané globálnou finančnou krízou;
7. zastáva preto názor, že nástroj IPA by mal podporovať úsilie prijímajúcich krajín splniť požiadavky stanovené v pláne zavedenia zjednodušenia vízového styku, aby občania západného Balkánu mohli konečne využívať slobodu pohybu a plne sa zúčastňovať na programoch a systémoch EÚ; víta úmysel Komisie naďalej zvyšovať pridelovanie finančných prostriedkov z nástroja IPA na programy Tempus, Erasmus Mundus a Mládež v akcii;
8. berie na vedomie skutočnosť, že Komisia mohla do konca roka 2008 schváliť decentralizované hospodárenie v rámci zložiek I až IV v prípade Chorvátska a v rámci zložiek I a II v prípade Turecka; nabáda Komisiu, aby naďalej intenzívne spolupracovala s kandidátskymi a potenciálnymi kandidátskymi krajinami, aby tieto krajiny boli schopné v blízkej budúcnosti spravovať finančné prostriedky decentralizovane, čím získajú úplný prístup ku všetkým zložkám IPA; poukazuje však na to, že prenesenie riadiacich právomocí je podmienené ich účinným vykonávaním;
9. zdôrazňuje, že za využívanie IPA spoločne zodpovedajú Komisia a vlády kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín; vyzýva Komisiu, aby zlepšila spoluprácu a komunikáciu medzi jej delegáciami a príslušnými orgánmi, zaviedla stálu kontrolu postupov vykonávania projektov a pracovala na príprave spoločných opatrení na zvýšenie administratívnej kapacity prijímajúcich krajín;

Streda 22. apríla 2009

10. poukazuje na potrebu transparentnosti a efektívnosti riadenia a kontroly IPA, berúc do úvahy osobitosti systémov kontroly a interného auditu v každej krajine, ako aj osvedčené postupy v rámci predvstupového procesu bývalých kandidátskych krajín;

11. očakáva od Komisie, že predloží každý rok Európskemu parlamentu a jeho Výboru pre kontrolu rozpočtu správu o vyplácaní a využívaní prostriedkov IPA, ako aj zvyšných prostriedkov pochádzajúcich z nástrojov ISPA, IPARD a SAPARD, pričom uvedie podrobnosti v súvislosti s každou prijímajúcou krajinou a príklady osvedčených postupov, ako aj všetky zistené problémy alebo nezrovnalosti;

12. konštatuje, že horizontálne otázky, ako napríklad hodnotenie vplyvov na životné prostredie, dobrá správa vecí verejných, účasť občianskej spoločnosti, rovnaké príležitosti a nediskriminácia, nie sú v projektoch IPA na rok 2007 dostatočne zastúpené a viditeľné; vyzýva Komisiu, aby vypracovala predovšetkým regionálne a horizontálne programy určené pre viacerých príjemcov, najmä programy týkajúce sa boja proti korupcii a organizovanému zločinu, medzikultúrneho dialógu a rodovej rovnosti;

13. konštatuje, že pre rozsiahle zemepisné oblasti alebo pre oblasti komplexnej politiky sú vyčlenené obmedzené finančné prostriedky, ktoré sú rozdelené na množstvo malých projektov namiesto toho, aby boli sústredené do menšieho počtu viditeľnejších projektov; poukazuje na to, že ročnými národnými programami by sa mala dosiahnuť rovnováha medzi poskytovaním primeranej odpovede na kľúčové priority stanovené v správach o pokroku a predchádzaním nadmernému rozdeľovaniu finančných prostriedkov;

#### **Pripomienky k jednotlivým politikám a krajinám**

14. zdôrazňuje, že je mimoriadne dôležité a naliehavé využívať IPA na posilnenie boja proti korupcii a organizovanému zločinu vo všetkých prijímajúcich krajinách, s osobitným dôrazom na pranie špinavých peňazí, nelegálnu migráciu a obchodovanie s ľuďmi; konštatuje, že hoci v správach o pokroku za rok 2008 bola korupcia označená za vážny problém a kľúčovú prioritu, nie všetky programy IPA na rok 2007 korupciu dostatočne zohľadňujú; navrhuje, aby sa na tento účel vyčlenili finančné prostriedky ako v prípade Chorvátska <sup>(1)</sup> a Čiernej Hory <sup>(2)</sup> a vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti vypracovala súdržnejšiu stratégiu, ktorá bude vychádzať zo skúseností získaných počas uplynulých kôl rozširovania;

15. konštatuje, že organizácie občianskej spoločnosti v prijímajúcich krajinách by sa mali aktívnejšie zúčastňovať na vypracúvaní projektov a ich zavádzaní do praxe; poukazuje na to, že budúcimi programami IPA by sa mala riešiť sústavná závislosť organizácií občianskej spoločnosti na dotáciách s cieľom zamedziť tomu, aby existovali organizácie občianskej spoločnosti „na požiadanie“, a takisto by sa mala zameriavať pozornosť na rozvoj niektorých organizácií občianskej spoločnosti na pozadí etnicko-politických konfliktov, najmä v Bosne a Hercegovine, v Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko a v Kosove <sup>(3)</sup>; očakáva, že nový nástroj podpory občianskej spoločnosti bude riešiť množstvo problémov s ohľadom na rozmanitosť, zložitost a roztrieštenosť programov EÚ;

16. trvá na potrebe neustálej podpory organizácií občianskej spoločnosti v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách s cieľom vytvoriť konkurenčné prostredie medzi týmito organizáciami a zabezpečiť udržateľnosť ich snáh uplatňovať IPA ako nástroj orientovaný na výsledky a neustále sa zúčastňovať na riadení projektov;

17. konštatuje, že projekty a činnosti financované z IPA nedosahujú dobré výsledky z hľadiska viditeľnosti EÚ na miestnej úrovni a že neprinášajú legitímnosť v smere zdola nahor, ktorá by upevnila ďalšie zblížovanie s EÚ;

<sup>(1)</sup> Projekt 2007/019-247: Zlepšenie spolupráce agentúr v boji proti korupcii, projekt s rozpočtom 2 500 000 EUR zameraný na posilnenie koordinačného orgánu ministerstva spravodlivosti povereného vypracovaním antikorupčnej stratégie, ako aj na zvyšovanie verejného povedomia o otázkach spojených s korupciou.

<sup>(2)</sup> Projekt 2007/19300: Boj proti organizovanému zločinu a korupcii. Tento projekt sa zameriava na boj proti organizovanému zločinu a korupcii zlepšovaním činnosti a spolupráce orgánov činných v trestnom konaní. Súvisí so širšou štátnou protikorupčnou stratégiou a akčným plánom. Na tento projekt bolo vyčlenených 3 000 000 EUR.

<sup>(3)</sup> Podľa rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244(1999).

## Streda 22. apríla 2009

18. domnieva sa, že vzdelávaniu a zamestnanosti mladých ľudí ako predpokladom dlhodobej stability a rozvoja sa nevenuje dostatočná pozornosť; zdôrazňuje potrebu boja proti nezamestnanosti, najmä nezamestnanosti mladých ľudí a dlhodobej nezamestnanosti, ktorá je prierezovým problémom značného významu; v tejto súvislosti navrhuje, aby Komisia preskúmala možnosť väčšieho využívania pružnosti ustanovenej v rámci IPA, aby tak v prípade potreby umožnila financovanie opatrení súvisiacich so zložkami III až V prostredníctvom dvoch prvých zložiek;

19. konštatuje, že regionálna finančná podpora v rámci IPA je pomerne nízka (približne 10 % celkového objemu finančných prostriedkov v rámci IPA) a najmä, že sa vzťahuje na 11 oblastí činnosti v šiestich krajinách, od vzdelávania cez mládež po jadrovú bezpečnosť;

20. je znepokojený tým, že celková suma pridelených prostriedkov z IPA na zložku II bola len 38 800 000 EUR z celkového objemu finančných prostriedkov v rámci IPA vo výške 497 200 000 EUR (čo je menej ako 8 %); poukazuje na to, že toto je v rozpore s tvrdením Komisie, podľa ktorého cezhraničná spolupráca napomáha zmierneniu a dobrým susedským vzťahom a je mimoriadne dôležitá v regióne, kde ešte nedávno prebiehal konflikt; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v praxi bolo ťažké zaviesť účinnú spoluprácu, a to z niekoľkých dôvodov vrátane rôznorodosti štruktúr a postupov jednotlivých partnerov, ako aj politických prekážok; vyzýva prijímajúce krajiny a Komisiu, aby v rámci tejto zložky pokračovali v existujúcej spolupráci a rozvíjali novú spoluprácu v súlade s cieľom podporovať dobré susedské vzťahy a presadzovať hospodársku integráciu, najmä v oblasti životného prostredia, prírodného a kultúrneho dedičstva a boja proti korupcii a organizovanému zločinu;

21. je takisto znepokojený tým, že žiaden program IPA na rok 2007 predložený prijímajúcimi krajinami sa priamo nezaoberal právami žien alebo rodovou rovnosťou, hoci rodová rovnosť bola v správach o pokroku a v dokumentoch o viacročnom orientačnom plánovaní označená za najnáročnejšiu úlohu; opätovne vyzýva Komisiu, aby poskytla predvstupovú finančnú pomoc na posilňovanie práv žien na Balkáne, najmä prostredníctvom ženských mimovládnych organizácií a ženských organizácií; vyzýva Komisiu, aby náležite vyčlenila finančné prostriedky IPA s cieľom presadzovať plánovanie rozpočtu na rodové otázky v predvstupovej politike a povzbudiť prijímajúce krajiny k predkladaniu príslušných návrhov projektov;

22. zdôrazňuje potrebu stále viac zapojiť mimovládne organizácie do návrhu a realizácie projektov financovaných z finančných prostriedkov IPA s cieľom zabezpečiť, aby pomoc pochádzajúca z IPA odrážala skutočné potreby a očakávania, prispela k lepšiemu zviditeľneniu projektov IPA a podporila rozvoj živej a proaktívnej občianskej spoločnosti v prijímajúcich krajinách;

23. vyzýva Európsky dvor audítorov, aby do konca roku 2010 predložil osobitnú strednodobú hodnotiacu správu o uplatňovaní IPA;

\*

\*                      \*

24. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, Európskemu dvoru audítorov, ako aj vládam, parlamentom a vnútroštátnym kontrolným orgánom krajín, ktoré prijímajú pomoc v rámci IPA.